

Kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishjelma 2021

V A S A

Tiivistelmä 1/3

Tavoitteet

1. Pyöräily ja jalankulku ovat ensisijaisia kulkumuotoja keskustassa
2. Pyöräilyn kulkutapaosuus 20 % kaikista matkoista vuonna 2030
3. Sujuvat ja turvalliset jalankulku ja pyöräily-yhteydet ja reittien hyvä hoitotaso
4. Edistetään yhteispeliä liikenteessä
5. Liikenneturvallisuutta parannetaan: tavoitteena 0 visio
6. Esteettömyyden edistäminen nähdään kaikille myönteisenä asiana
7. Strategian mukainen budjetointi
8. Kehitetään viitoitusta ja älykästä opastusta
9. Kaupunki toimii esimerkkityöntantajana

Seuranta

- Toteutetut toimenpiteet
- Liikennesuoritteiden ja liikenteen hiilidioksidipäästöjen reaaliaikainen seuranta
- Onnettomuustilastot
- Vuosittainen kävelyn ja pyöräilyn investointiosuuden seuranta
- Esteettömyyskartoitukset
- Tyytyväisyyskysely

Toimenpiteet

Infra ja kunnossapito

- Pääpyöräreittien kehittäminen
- Kävelykadun laajennus
- Pyöräkaistat Vaasanpuistikkoon
- Maanteiden pyöräteiden kehittäminen
- Laadukas kunnossapito
- Väliaikaisten liikennejärjestelyjen kehittäminen

Palvelut

- Pyöräpysäköinnin kehittäminen
- Pääpyöräteiden viitoituksen suunnittelu ja toteutus
- Palveluvalikoiman laajentamisen suunnittelu (esim. kaupunkipyörä)

Viestintä

Liikkumisen ohjaus:

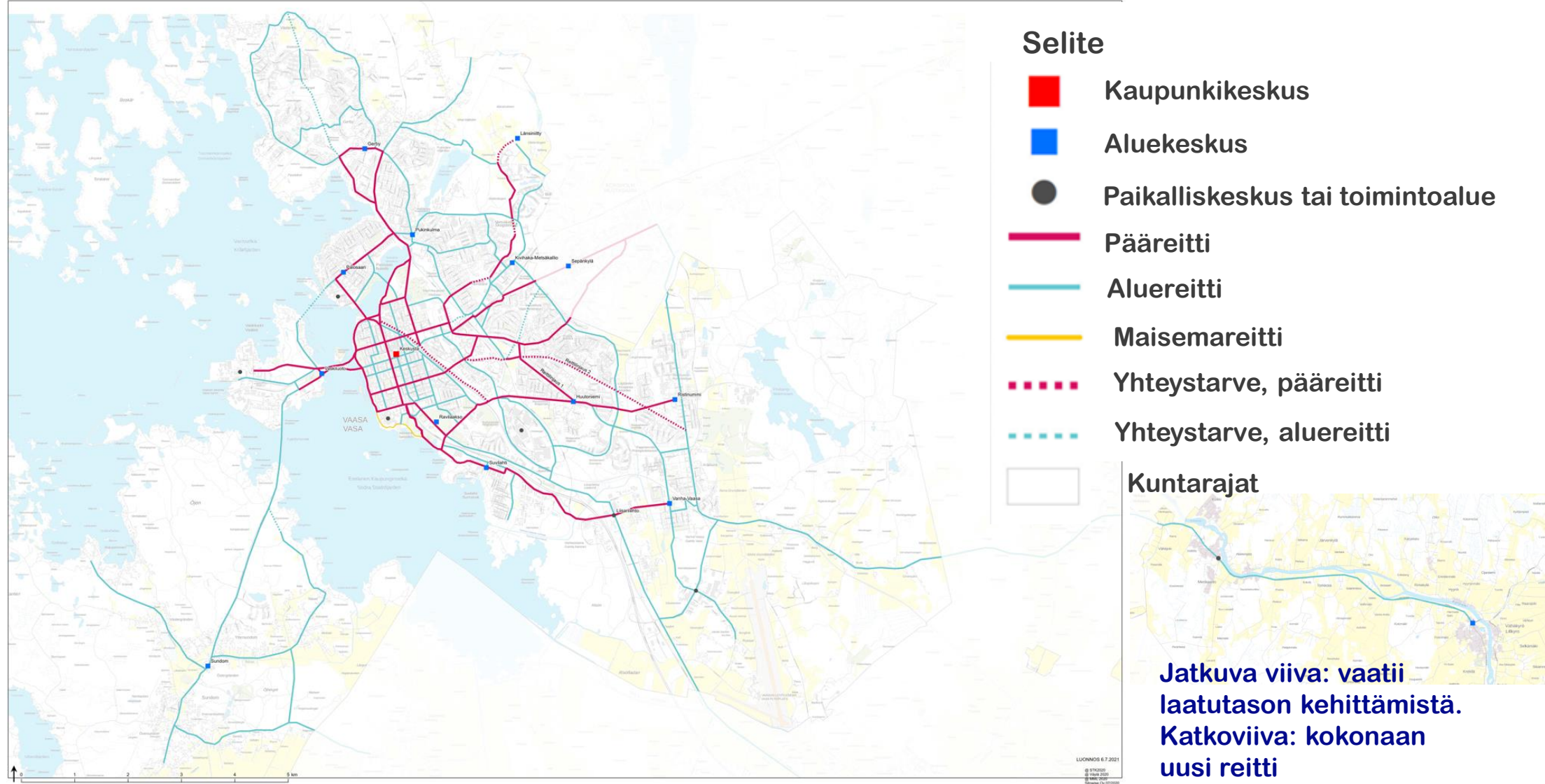
- Työpaikat
- Kiinteistöt
- Koulut

Aktiivista viestintää ajankohtaisista aiheista
Kehitetään pyöräilykarttaa

Toteutus-prosessi

Strategian mukainen budjetointi, pyöräilyn allianssimalli ja aktiivinen ulkopuolisen rahoituksen haku
Muutokset kaavoihin ja suunnitteluohjeiden jalkautus
Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa

Tiivistelmä 2/3: Pyöräilyn tavoiteverkko

Sisältö

- Johdanto
- Nykytila
- Tavoitteet
- Toimenpiteet
- Seuranta

Liitteet

Liite 1: Pyöräilyn tavoiteverkko

Liite 2: Pyöräily tarkennettu verkkosuunnitelma
keskusta-alueelta

Liite 3: Kävelyn tavoitealueet

Liite 4: Kyselytutkimuksen tulokset

1. Johdanto

1. Vaasan kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishjelman osa-alueet
2. Edistämishjelman laatimisprosessi
3. Kävelyn ja pyöräilyn edistämisen hyödyt
4. Suunnitteluohjeet

1.1 Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelman laatimistyön osa-alueet

Työssä on:

- Asetettu tavoitteet vaasalaisella kävelyllä ja pyöräilyllä.
Tavoitevuosi 2030 sekä suuntaviivat tätä pidemmän aikavälin kehittämiseen
- Päivitetty pyöräliikenteen tavoiteverkko sekä laadittu tarkennettu verkkosuunnitelma keskusta-alueelle
- Määritelty kävelypainotteiset alueet
- Määritelty talvihoidon kunnossapitoluokat ja niiden käyttö kävely- ja pyöräilyverkolla
- Ohjelmoitu toimenpiteiden toteutus
- Laadittu tavoitetasot pyöräpysäköinnin kehittämiseen
- Asenteisiin vaikuttaminen ja liikkumisen ohjaus on esitetty osana toimenpidesuunnitelmaa

1.2 Edistämishojelman laatimisprosessi 1/2

Edistämishojelman laadintaa varten nimettiin laaja ohjausryhmä, johon on kuulunut edustajat Vaasan kaupungin eri toimialoilta sekä tärkeimmistä sidosryhmistä. Laajalle ohjausryhmälle järjestettiin työpajat ohjelman tavoitteiden asetanta ja toimenpiteiden kehittämisvaiheessa.

Käytännön työn edistämistä varten perustettiin työryhmä, johon kuului edustajat Vaasan kaupungin edustajat sekä konsulttina toimineen Sitowisen edustajat. Työryhmän toimintaa ohjasi kadunsuunnittelupäällikkö Siri Gröndahl.

Työhön on kuulunut seuraavanlaista vuorovaikutusta:

Karttapohjainen asukas- ja sidosryhmäkysely toteutettiin 21.4.— 5.5.2021. Kyselyyn saatiin 1015 vastausta. Kyselyssä ei kysytty vastaajan nimeä tai edustamaa tahoa, mutta seuraavat yhdistykset lähettivät sähköpostilla kehitysehdotuksensa:

- Sundom bugdeförening r.f.
- Vaasan latu ry.

Tavoitteet ja toimenpideideat koottiin laajassa ohjausryhmässä virtuaaliseen Miro-työskentelyalustaan. Tavoitteisiin ja toimenpideideoihin kerättiin kommentteja laajasti sidosryhmiltä, lautakunnilta ja alueen suurimmilta yrityksiltä. Kommentteja saatiin seuraavilta tahoilta:

- Vaasan Kävelyklubi ry
- Vaasan pyöräily-yhdistys Velova
- Vaasan kaupungin kaavoitus

Edistämishojelmaluonnos pidettiin nähtävillä 15.12.2021 —28.12. 2021.

Joulukuun 9. päivä järjestettiin työtä esittelevä seminaari.

Työ on saanut liikenne ja viestintävirasto Traficomien kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishojelmien laadintaan tarkoitettua valtionavustusta. Traficomista työtä ovat ohjanneet Tytti Viinikainen 9.2021 asti ja Virpi Ansio 9.2021 alkaen.

Edistämishojelman laatimisprosessi 2/2

- Pyöräliikenteen tavoiteverkon toiminnallisen luokittelun laatimisessa on hyödynnetty Vaasan kaupungin valmisteilla olevan kaupunginosakeskustöyön keskusluokittelua
- Tämän pohjalta pääreitit ja aluereitit on määritelty Väyläviraston pyöräliikenteen suunnitteluohjeen mukaisesti hyödyntäen aikaisempia pyöräliikenteen tarkasteluja, tietoja suunnitteilla olevista kaupunkikehityksen hankkeista sekä työryhmän paikallistuntemusta.
- Pyöräilyn tarkennetusta verkkosuunnitelmasta, keskusta-alueelle laadittiin ensin kaksi vaihtoehtoa
- Ensimmäinen vaihtoehto laadittiin Väyläviraston pyöräliikenteen suunnitteluohjeen yleisohjeen määritelmään ”Tiiviissä katutilassa, jossa pyöräliikenteen määrät ovat suuret, laadukkaan pyöräliikenteen reitin ominaisuudet ja suunnittelukriteerit toteutuvat yleensä yksisuuntaisilla järjestelyillä parhaiten” pohjautuen.
- Yksisuuntaiseen pyöräliikenteeseen siirtymisestä laadittiin kehityspolku, jossa vuonna 2030 hyödynnettäisiin vielä osittain nykyisiä kaksisuuntaisia järjestelyjä ja vuonna 2040 olisi keskusta-alueella siirrytty pääosin yksisuuntaisiin ratkaisuihin.
- Lisäksi Vaasan kaupungin edustajien pyynnöstä laadittiin kaksisuuntaisiin pyöräliikenteen järjestelyihin pohjautuva ehdotus.
- Vaihtoehdot vietiin Kaupunkiympäristön toimialan johtoryhmä käsiteltäväksi. Johtoryhmä päätti, että työtä jatketaan kaksisuuntaisiin pyöräliikenteen järjestelyihin pohjautuvaa vaihtoehtoa kehittäen. Joissakin tilanteissa yksisuuntaisia ratkaisuja voidaan kuitenkin hyödyntää jos ne tilankäytön tai turvallisuuden näkökulmasta nähdään toimivampina.

Työryhmä ja laaja ohjausryhmä

Työn on tilannut Vaasan kaupungin kuntatekniikan suunnitteluyksikkö, jossa työn projektipäällikkönä on toiminut Siri Gröndahl.

Työn etenemisestä on vastannut työryhmä, johon on kuulunut Vaasan kaupungilta:

- Kadunsuunnittelupäällikkö Siri Gröndahl
- Kuntatekniikan johtaja Jukka Talvi,
- Liikennesuunnittelija Tomi Kaunismäki, 4.2021 asti
- Projekti-insinööri Villiam Gahmberg, 8.2021 alkaen
- Yleiskaavoittaja Jussi Telaranta
- Kaavoitusarkkitehti Anne Majaneva
- Viestintäsuunnittelija Ilari Rautiainen

Konsulttina työssä toimi Sitowise Oy. Konsultin projektipäällikkönä toimi Milla Talja. Työhön osallistuivat lisäksi Laura Mansikkamäki, Laura Björn, Matias Härme ja Maiju Lintusaari.

Laajan ohjausryhmän työskentelyyn ovat lisäksi osallistuneet

Vaasan kaupungilta

- Tomas Häyry, kaupunginjohtaja, avauspuheenvuoro
- Talous- ja strategiajohtaja Miia Äkkinen, avauspuheenvuoro
- Päivi Korkealaakso, kaavoitusjohtaja
- Mika Lehtonen, liikuntatoimen johtaja
- Tapio Ollikainen, kaupungin toimitilajohtaja
- Jyrki Jokinen, aluerehtori
- Paula Frank, rakennustarkastaja
- Elisabeth Hästbacka, esteettömyyskoordinaattori
- Mika Hakosalo, energia- ja ilmastoasiantuntija
- Suunnittelu insinööri Keijo Saarenmaa
- Kehittämispäällikkö Hanna Huhtakangas

Sidosryhmistä

- Kjell Lind, liikenneturvallisuussuunnittelija, Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- Ben Antell, tekninen johtaja, Mustasaari
- Matias Båsk, logistiikka-asiantuntija, Vaasan seudun Kehitys Oy VASEK
- Tiemestari Kjell Sundsten, Mustasaaren kunta
- Tytti Viinikainen, Traficom

1.3 Kävelyn ja pyöräilyn edistämisen hyödyt

- Päästöt vähenevät
- Liikunta ja hyvinvointi lisääntyvät
- Kaupungin elinvoimaisuus ja viihtyisyys lisääntyvät
- Turvallinen ja esteetön kävely-ympäristö mahdollistavat lasten ja vanhusten itsenäisen liikkumisen lisäten tasa-arvoa
- Pyöräilyn terveyshyötyjen arvioimiseen on maailman terveysjärjestö WHO kehittänyt HEAT -työkalun (Health Effect Assessment Tool. HEAT -työkalulla tehdyn laskelman perusteella pyöräilyn kulkumuoto-osuuden kasvattaminen Vaasassa nykyisestä 16 %:sta 25 %:iin vuoteen 2035 mennessä toisi vuosittain 3,0 miljoonan euron säästöt.
- Pyöräilyn lisääntyminen myös sujuvoittaa henkilöautoliikennettä ja suuret kapasiteetin lisäämiseen tähtäävät väyläinvestoinnit voidaan välttää erittäin kustannustehokkailla toimenpiteillä. Muut hyödyt mukaan arvioituna Vaasassa pyöräilyn vuotuiset kokonaishyödyt nousevat 7,4 miljoonaan euroon.

Lähteet: Vaasan kestävän liikumisen ohjelma 2019 ja Vaasan kaupungin pyöräilyn edistämisen kärkitoimenpiteet 2018

1.4 Pyöräliikenteen suunnittelun periaatteet

Väylävirasto on vuonna 2020 julkaissut pyöräliikenteen suunnitteluohjeen, jota on tässä työssä käytetty suunnitteluohjeena pyöräliikenteen osalta.

- Pyöräliikenteen suunnittelussa keskeistä on tunnistaa pyöräliikenne omaksi kulkumuodokseen
- Rauhallisessa liikenneympäristössä pyöräliikenne on osa ajoneuvoliikennettä. Liikennemäärien ja nopeuksien kasvaessa pyöräliikenne erotellaan muusta ajoneuvoliikenteestä
- Toimivan liikenneympäristön muodostavat viisi peruskriteeriä, joita ovat turvallisuus, suoruus, yhdistävyys, vaivattomuus ja miellyttävyys, jotka on kuvattu tarkemmin kuvassa 1.
- Miellyttävyyteen tämän työn työryhmä lisäsi tavoitteen ”Mahdollisuuksien mukaan erillään autoliikenteestä sekä vesi ja luontopaikkojen äärellä”

Kuva 1. Laadukkaan pyöräliikenteen reitin ominaisuudet ja suunnittelukriteerit (Väylävirasto 2020.)

Laadukkaan pyöräliikenteen reitin ominaisuuksia ja suunnittelukriteereitä ovat:

Turvallisuus

- Liikenteellinen ja sosiaalinen turvallisuus
- risteämisten vähäinen määrä ja jäljelle jäävien risteämisten selkeys, sujuvuus ja turvallisuus; pysähtymisiä mahdollisimman vähän ja riittävät odotustilat
- turvalliset ja sujuvat yhteydet joukkoliikenteen pysäkeille.

Suoruus

- Jatkuvuus, loogisuus ja suoruus; nopeat ja mielellään autoliikennettä lyhyemmät reitit
- pyörätien suoruus risteyksen yhteydessä.

Yhdistävyys

- Saman luokituksen mukaisilla reiteillä yhdenmukaiset standardit
- pyöräliikenteen reittihierarkiaa tukevat väistämisvelvollisuudet; baanat yleensä etuajo-oikeutettuja väyliä.

Vaivattomuus

- Liikenneympäristön vaatimukset täyttävä väylätyyppi, poikkileikkaus ja suuntaus; erottelu autoliikenteestä ja jalankulkijoista tarvittaessa
- liikennevaloilla ohjattujen risteysten välttäminen tai liikennevaloetusien järjestäminen liikennevaloihin
- väistämisvelvollisuuksia tukevat järjestelyt eikä pyöräilijän etenemistä haitata poikittaisilla reunakivillä, hidasteilla tms. tämän ollessa etuajo-oikeutettu liikkuja
- toimiva kuivatus
- esteettömyys.

Miellyttävyys

- Maaston korkeuserojen välttäminen
- tasoterottomuus, väylän tasaisuus
- korkealuokkainen kunnossapito, myös talvella.

Pyöräliikenteen verkkosuunnittelun periaatteet

VERKKOSUUNNITTELUSSA TUNNISTETTAVA

13

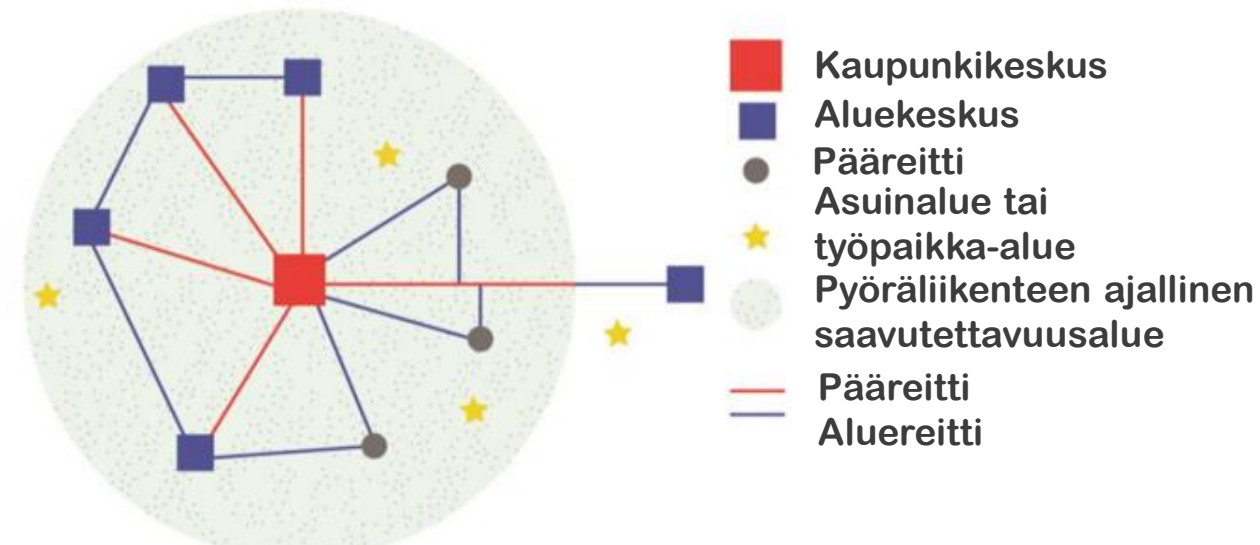
- Kaupunkikeskus
- Aluekeskukset
- Paljon palveluja ja toimintoja sisältävä tilastollinen suurosa-alue, iso kaupunginosa, kaupunkiseudun kuntakeskus, merkittävä työ-, opiskelu- tai palvelualue

ASUINALUE TAI PIENI TYÖPAIKKA-ALUE

- Rajalliset palvelut tai ei lainkaan palveluja sisältävä asuin- tai työpaikka-alue. (Väylävirasto 2020)

PAIKALLISET TOIMINTOALUEET

- Palveluja sisältävä kaupunginosa, työ- tai opiskelupaikka tai asuinalue, merkittävä virkistys- tai vapaa-ajan alue

Kuva 2. Pyöräliikenteen verkon toiminnallinen luokittelu (Väylävirasto 2020)

Kävelyverkon suunnittelun periaatteet

Kävelyverkon suunnitteluohjeena on hyödynnetty Jalankulku- ja pyöräilyväylien suunnitteluohjetta (Liikennevirasto 11/2014)

- Kävelyverkkoon voi jalankulkuympäristön eri elementtien (jalkakäytävät, kävelyväylät ja -alueet, kävelykadut, ulkoilureitit, yhteisen tilan ratkaisut sekä puistot ja viheralueet) lisäksi kuulua yhteisiä väyliä pyöräilijöiden kanssa, yksityisiä teitä sekä teiden ja katujen pientareita.
- Kävelyverkon tärkeimmät painopistealueet ovat keskustat, jalankulkuvyöhykkeet sekä yhteydet joukkoliikenteen pysäkeille.

Työssä hyödynnetyt ulkoalueiden esteettömyyden tavoitetasot on määritelty SuRaKu-projektissa. (<https://www.invalidiliitto.fi/esteettomyys/ulkoalue>)

Kävely-ympäristön kannalta tärkeimpiä tavoitteita ovat

- Viihtyisyys
- Turvallisuus
- Sujuvuus
- Esteettömyys
- Kaupunkirakenne on ihmisen mittakaavan mukainen

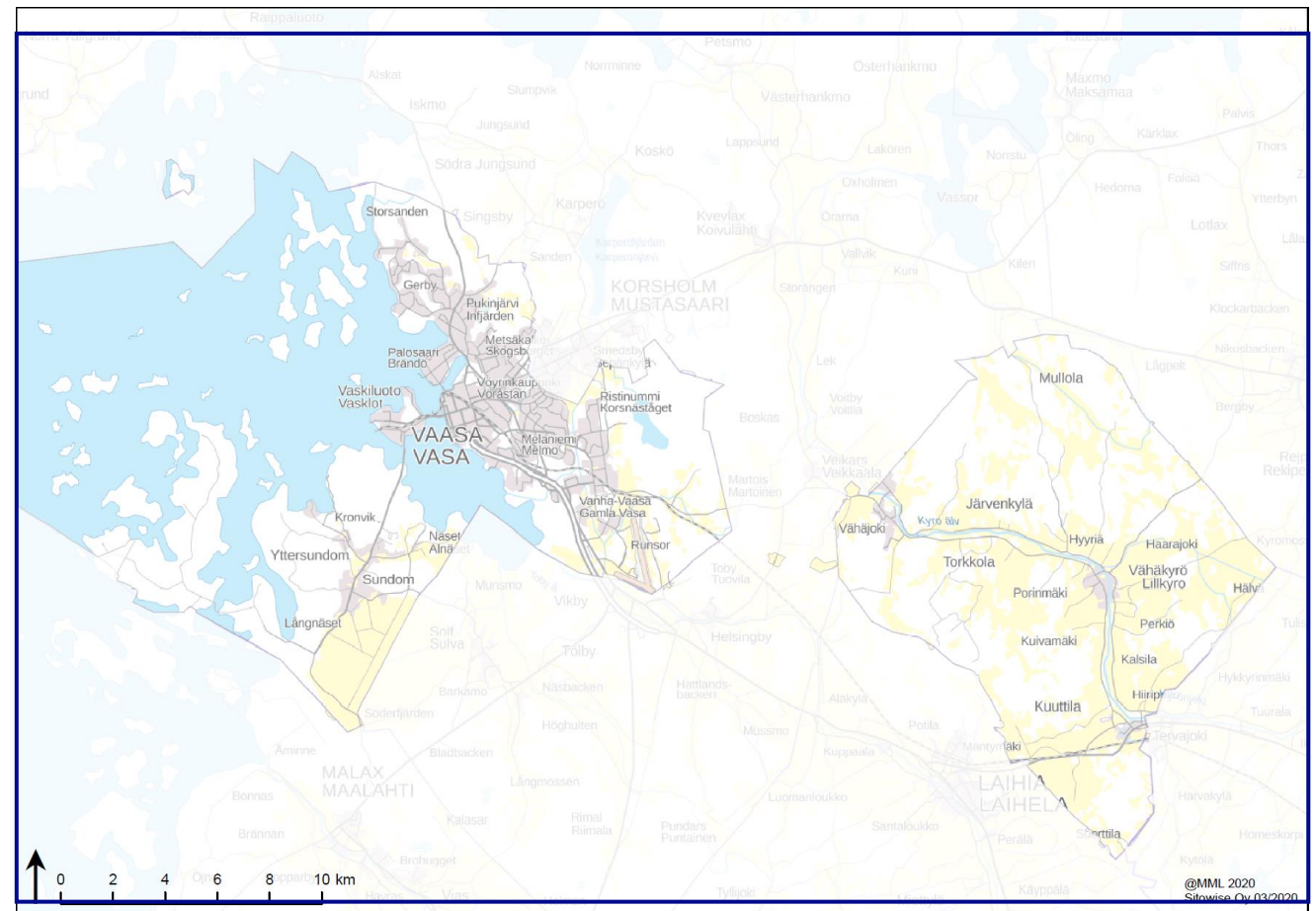

2. Nykytila

1. Suunnittelualue
2. Kävelyn ja pyöräilyn kehittämistyötä tukevat strategiat
3. Asukaskyselystä nousseet kehittämiskohteet

2.1. Suunnittelualue

- Vaasa on 67 000 asukkaan yliopistokaupunki
- Vaasan kaupunkiin kuuluu Vaasan keskustaa ympäröivän alueen lisäksi Vähäkyrön alue. Alueita erottaa Mustasaaren kuntaan kuuluva maa-alue.
- Vaasassa on kävellen ja pyöräillen liikkumista tukeva, tiivis kaupunkirakenne. 80 % Vaasan asukkaista asuu alle 5 km:n etäisyydellä keskustasta.

Kuva 3. Suunnittelualue

2.2 Vaasan kaupungin strategia kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelman näkökulmasta

Vaasan kaupungin vuoden 2020—2021 strategiassa erityisesti hyvinvointitavoitteet (Suomen onnellisimmat asukkaat) ja hiilineutraaliustavoite (hiilineutraali 202X) ovat lähtökohtina kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelmalle.

	SUOMEN ONNELLISIMMAT ASUKKAAT 	VÄESTÖNKASVU >100 000 asukasta / 202X 	TYÖPAIKKOJEN MÄÄRÄN KASVATTAMINEN 	TALOUDEN TASAPAINO 	HIILINEUTRAALI 202X
ASIAKASARVOT	KUNTALAINEN		YRITYKSET		YHTEISÖT
	Ylikiva ja monikielinen	Hyvinvoiva juniorista senioriin	Osaajien kehto	Logistinen lippulaiva	Yhteinen, kulttuuririkas Vaasa
	Turvallinen	Helppo elämä	Euroopan energiaveturi	Ekosysteeminen edelläkävijä	Aktiivinen kumppani
					Nopeat kokeilut
PROSESSIT	Ennakoiva peruspalvelutuotanto	Digipalvelut	Ennakoiva tonttipolitiikka	Nopea päätöksenteko ja investoinnit	Osallisuus
	Kohdennettu markkinointi		Panostukset energiaan		Yhdistysfoorumi
	Yli hallintorajojen	Vaasa Events	Startup-toiminta	Yritysten ja osaajien houkuttelu	Sähköinen alusta
					Esteetön yhteistyö
RESURSSIT JA OSAAMINEN	Vapaa-ajan ja kulttuurin mahdollisuudet	Monipuoliset, asiakaslähtöiset palvelut	Koulutuskaupunki eskarista yliopistoon	20 000 opiskelijaa	Luottamus
	Osaava henkilöstö	Tehokas, laaja palveluverkko	Kokeilukulttuuri	Maaomaisuus	Erinomaiset puitteet tapahtumille
					Proaktiiviset järjestöt
					Yhteisöenergia

- Uuden valtuustokauden strategia 2021-25 Strategin av den nya fullmäktigeperioden
- Strategiset teemat (ehdotukset valtuustolle) Strategiska teman (förslag till fullmäktige)
 - Vetovoimainen Vaasa | Attraktiv Vasa
 - Hyvinvoiva ja osaava Vaasa | Välmående och kunnande Vasa
 - Hiilineutraali Vaasa | Kolneutral Vasa
- SDG-tavoitteet mål (kestävä kehitys, hållbar utveckling, sustainable development goals)

2.2 Kestävän liikkumisen ohjelma

Vaasan kaupunki on laatinut kestävän liikkumisen ohjelman, joka on hyväksytty kaupunginhallituksessa 20.4.2020.

Kestävän liikkumisen ohjelman toimenpiteissä on useita toimenpiteitä, jotka liittyvät tähän kävelyn ja pyöräilyn edistämishojelman laadintaan tai jotka on toteutettu tässä työssä.

Näistä merkittävimpiä ovat:

- Pyöräilyn kehittämishankkeisiin varataan korvamerkitty budjetti
- Kävelykeskustan kehittäminen ja laajentaminen
- Pyöräilyverkon toteutussuunnittelu ja priorisointi
- Nykyisten pyöräteiden parantamishanke
- Pyöräpysäköinnin kehittämissuunnitelma
- Talvihoidon ja kunnossapidon laatuverkkosuunnitelma
- Lähiliikkumisympäristöjen turvallisuuden, esteettömyyden ja viihtyisyyden kehittäminen kävelyn ja pyöräilyyn kannustavaksi

VAASA - ENERGINEN EDELLÄKÄVIJÄ PUHDASTA, VIIHTYISÄÄ JA TOIMIVAA LIIKKUMISTA

LIKENNEVERKKO TUKEE
KESTÄVÄN KEHITYKSEN
MUKAISTA LIIKKUMISTA

MATKAKETJUT OVAT
KÄYTTÄJÄYSTÄVÄLLISIÄ

ELINYMPÄRISTÖ ON
PUHDAS, ESTEETÖN,
VIIHTYISÄ JA VIHREÄ

KAUPUNKI-ELÄMÄ
ON VILKASTA JA
KULTTUURILLE ON
TILAA

ENERGIA-
KAUPUNGIN
BRÄNDI NÄKY
VALINNOISSA

LIKENNE ON
MERKITTÄVÄ
OSA KAUPUNGIN
KEHITTÄMISTÄ

VIESTINTÄ
VAIKUTTAA
ASENTEISIIN
POSITIIVISESTI

TUKEVAT TAVOITTEET

Vaasan kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelman laatimisen kytkeytyminen seudulliseen suunnitteluun

Valmisteilla Pohjanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelma, jonka luonnoksessa tavoitteina ja toimenpiteinä:

- Tavoite: Pyöräliikenneverkon hierarkkinen määrittely on tehty koko maakunnan alueella. Erillisten pyöräväylien ja pyöräliikenteen laatuikäytävien määrä on lisääntynyt ja pyöräväylien epäjatkuvuuskohtia poistettu.
- Toimenpide: Vaasan kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishjelman toimenpiteiden toteuttaminen ja laajentaminen seudulliseksi.
- Tavoite: Liikennejärjestelmä mahdollistaa esteettömät ja saumattomat matkaketjut
- Toimenpide: Liityntäpysäköinti- ja saattoliikennepaikkojen (henkilöautot ja polkupyörät) toteuttaminen joukkoliikenteen runkoyhteyksien varsille

Käynnistymässä Vaasan seudun liikenneturvallisuussuunnitelman laatiminen.

Käynnistymässä Vaasan ja Mustasaaren tie- ja katuverkkosuunnitelman laatiminen.

Valmistunut 6.2021 Vähähiiliset liikennepalvelut Vaasan seudulla 2030 –tiekartta, jossa laadittu tavoitetila vuodelle 2030.

1.5 Asukaskyselystä nousseet kehittämiskohteet

Kävely

1. Reittien parempi kunnossapito
2. Jalankulkijoille ja pyöräilijöille erotetut reitit
3. Siistimpi ja viihtyisämpi ympäristö

Pyöräily

1. Pyörateiden jatkuvuus ja yhtenäisyys
2. Pyörateiden kunto
3. Pyöräilymahdollisuudet ja pyörateiden riittävä

Kävely- ja pyöräilyreittien hankalissa paikoissa koettiin yleisemmin olevan turvattomuuteen liittyviä puutteita. Kävelyn hankalina paikkoina korostuivat erityisesti Vaasan puistikko/Sepäkyläntie sekä Wolffintien ja Järvikadun ympäristö. Pyöräilyn hankalina paikkoina nostettiin laajasti keskusta-aluetta, mutta myös keskustan ulkopuolelta kohteita mm. Alskatientien varsi.

Asukaskyselyn tulokset kokonaisuudessaan on esitetty liitteessä 4.

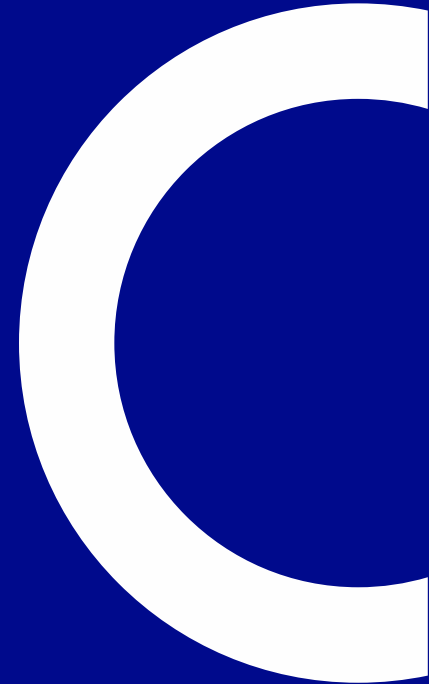

Tavoitteet

V A A S A .

- Pyöräily ja jalankulku ovat ensisijaiset kulkumuodot keskustassa. Keskustan kehittäminen kokonaisuutena.
- Lähiöiden, asuinalueiden, keskustan sekä tärkeimpien oppilaitosten ja työpaikkojen välille luodaan sujuvat ja turvalliset pyöräilyn ja jalankulun yhteydet.
- Edistetään yhteispeliä liikenteessä
- Liikenneturvallisuutta parannetaan: tavoitteena 0-visio, jossa kenenkään ei tarvitse kuolla tai loukkaantua vakavasti liikenteessä
- Esteettömyyden edistäminen nähdään myönteisenä asiana kaikille asukkaille
- Taataan kävely- ja pyöräilyväylien hyvä hoitotaso kaikkina vuodenaikoina
- Strategian mukainen budjetointi
 - Kunnan liikenneinvestoinneissa ja ylläpidossa vähintään 20 % on sijoitettava pyöräliikenteeseen ja jalankulkuun YK:n suosituksen mukaisesti
 - Edistetään pyöräilyä ensisijaisesti siellä missä vaikutukset suurimmat (paras hyöty-kustannussuhde).
- Kehitetään kävelyn ja pyöräliikenteen viitoitusta sekä älykästä opastusta
- Kaupunki toimii esimerkkityönantajana

Pyöräilyn tarkennetut tavoitteet

- Pyöräily on nopein kulkumuoto lyhyillä matkoilla
- Pyöräilyn kulkutapaosuus 20 % kaikista matkoista vuonna 2030
- Pyöräilyä kehitetään yhtenäisin periaattein ja uuden suunnitteluohjeen mukaisesti
- Lisääntyvään pyöräliikenteeseen varaudutaan pyöräpysäköintipaikkojen kaavoituksessa
- Kouluihin sekä liikunta- ja tapahtumapaikkoihin tulee olla sujuvat ja turvalliset pyöräliikenteen yhteydet ja laadukas pyöräpysäköinti

Kävelyn tarkennetut tavoitteet

- Kävely-ympäristöt ovat siistejä ja viihtyisiä
- Esteettömyydessä huomioidaan erilaiset käyttäjät (reunakivet, suojatiet, liikennevalot)
- Rannoilla mahdollistetaan hidas liikkuminen tunnelmallisessa ympäristössä

HUOM. Virkistysreittejä ei ole käsitelty tässä työssä lukuun ottamatta rannan maisemareitin kehittämistä.

Kävelyn ja pyöräliikenteen kehittämisen rahoitus

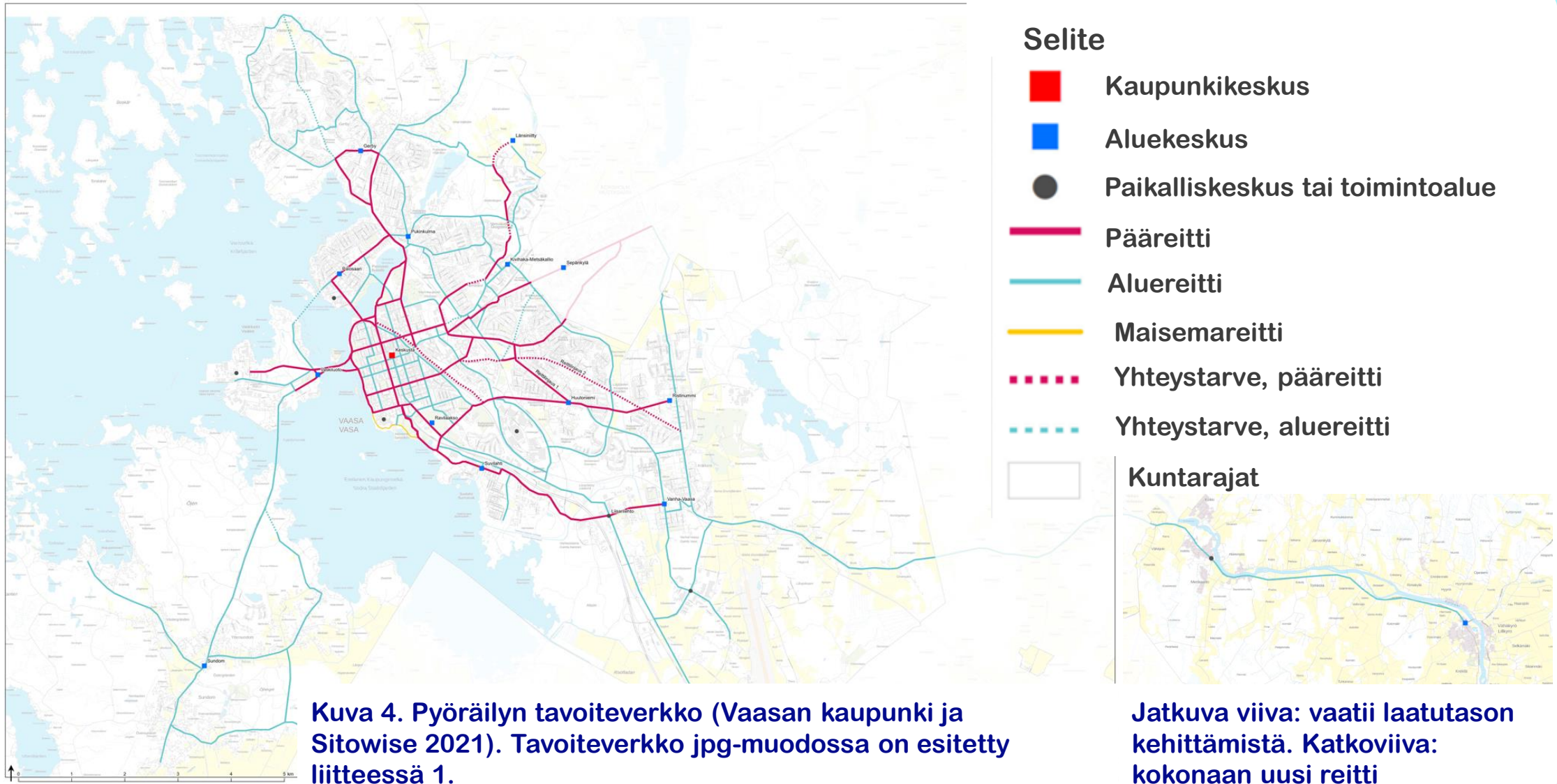
Vaasan kaupungin kävelyn ja pyöräilyn budjetti

- Vuoden 2021 toteuma: Pyöräily ja kävely infran investoinnit 750 000 €. Kuntatekniikan kokonaisinvestoinnit 26,882 milj €. Kävelyn ja pyöräilyn investointien osuus n. 3 % kuntatekniikan kaikista investoinneista.
- Vuoden 2022 talousarvio: Pyöräily ja kävely infran investoinnit 3,445 milj €. Kuntatekniikan kokonaisinvestoinnit 30,849 milj €. Kävelyn ja pyöräilyn investointien osuus n. 11 % kuntatekniikan kaikista investoinneista.
- Tavoitteena vuodelle 2023 ja siitä eteenpäin, että kävelyn ja pyöräilyn investointien osuus on n. 20 % kuntatekniikan kaikista investoinneista.

Palveluallianssi ja hankerahoitus

- Vaasan kaupungin tavoitteena on kehittää pyöräilyn suunnitteluun, rakentamiseen, ylläpitoon, markkinointiin ja kehittämiseen liittyvä palveluallianssi.
- Allianssimalli on hankkeen keskeisten toimijoiden välinen, jossa osapuolet vastaavat hankkeen suunnittelusta ja rakentamisesta yhdessä yhteisellä allianssiorganisaatiolla, ja jossa toimijat jakavat hankkeeseen liittyvät riskit ja hyödyt
- Kävelyn ja pyöräilyn kehittämistä pyritään jouduttamaan hakemalla aktiivisesti siihen liittyviä hankerahoituksia

Pyöräilyn tavoiteverkko

Pyöräliikenteen pääreitti

- Pyöräliikenteen pääreitti yhdistää pyöräliikenteen saavutettavuusalueella olevat aluekeskukset kaupunkikeskukseen.
- Reitti suunnitellaan nopean pyöräliikenteen ehdoilla korkealla laatustandardilla
- Pääreitit ovat asfalttipäällysteisiä, ja niiden kunnossapito on priorisoitu korkealle niin liukkaudentorjunnan, lumen- ja hiekanpoiston, kuin vaurioituneen päällysteen tai valaistuksen korjaamisen osalta
- Vaasan kaupungin pyöräilyn pääreitit ovat pääsääntöisesti kaksisuuntaisia pyöräteitä.
- Pääreittien päällystelevyksissä pyritään varautumaan pyöräilymäärien kasvuun ja mitoittamaan ne Väyläviraston suunnitteluohjeen baanojen päällystelevyden ohjearvon mukaan ks. taulukko alla

Pyöräilijää /vrk	Pyöräilijöiden määrä poikki- leikkauksessa	Päällysteen leveys			
		Baana	Pääreitti	Aluereitti	Paikallis- reitti
Alle 1500	1+1	3,5	3,0	2,5	2,5
1500–2500	1+2	4,0	3,0	3,0	2,5
Yli 2500	1+2 (2+2)	≥4,0	≥3,0	≥3,0	≥3,0

Taulukko 1.
Kaksisuuntaisen
pyörätien
päällysteleveys
(Väylävirasto
2020)

- Erottelussa pyritään käyttämään viherkaistoja tai kiveystä maaliviivan sijaan.
- Kävelyn ja pyöräilyn liikennevalo-ohjauksen fyysisten ja toiminnallisten järjestelyiden laatutaso määritetään reittiluokituksen perusteella. Pääreiteillä järjestelyt ovat kattavammat ja toiminta sujuvampaa kuin aluereiteillä tai paikallisreiteillä.
- Pyöräilyväylällä pyritään käyttämään värillistä asfalttia korostamaan pyöräilyn pääväylää muusta pyöräverkosta sekä ajoneuvoväylistä.

Pyöräliikenteen aluereitti

- Yhdistää paikalliskeskuksen tai toimintoalueen kaupunkikeskukseen tai aluekeskukseen tai näihin johtavaan pääreittiin.
- Pyöräliikenteen ajallisen saavutettavuusalueen ulkopuolella oleva kaupunkikeskustan ja aluekeskuksen välinen yhteys on aluereitti, koska pyöräliikenteen määrä tällaisilla reitin osilla on yleensä pienempi.
- Aluereitissä on pääreitin tapaan tärkeää yhtenäisyys, loogisuus ja jatkuvuus. Aluereitti esitetään omana merkintäänään yleiskaavakartassa.
- Aluereiteillä pyritään jalankulun ja pyöräliikenteen erotteluun

Kuvaaja: Anna Korpinen, Sitowise

Maisemareitti

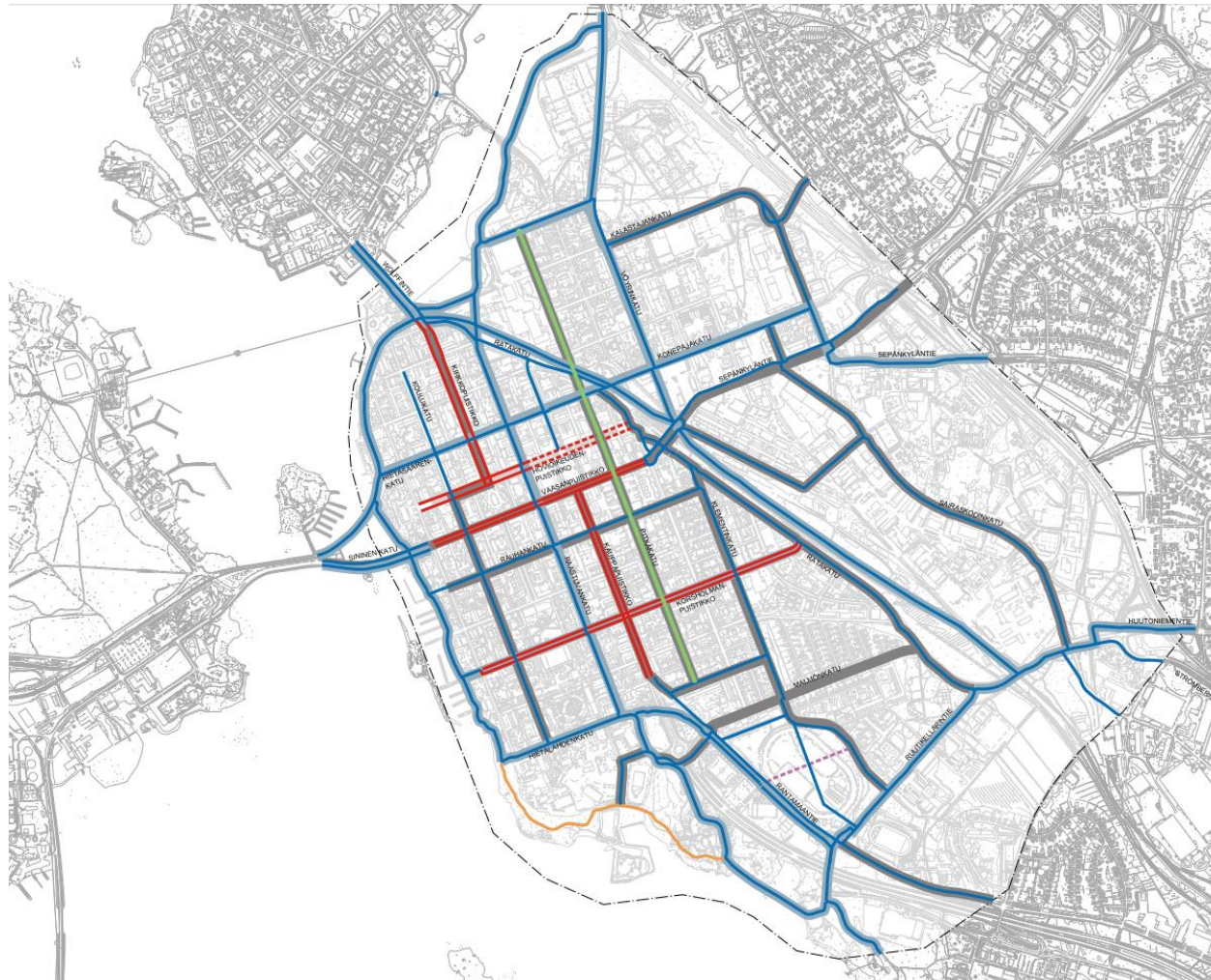
- Maisemareitti eroaa pyöräilyn pääverkosta sorapäällysteellään sekä sillä, että jalankulkua ja pyöräilyä ei erotella toisistaan.
- Maisemareitillä pyöräilyn liikennemäärät ovat korkeita, joten reitin kunnossapito priorisoidaan pääverkon kaltaiseksi.
- Vuonna 2021 voimassa olevassa kaavassa maisemareitti on noin neljän kilometrin pituinen virkistysreitti keskustan länsipuolella, alkaen pohjoisessa Onkilahdelta, kiertäen keskustan ja jatkaen Hietalahden uudensairaala-alueen ohitse edelleen kaakkoon.
- Pyöräilyn tavoiteverkon laatimisen yhteydessä on kuitenkin tunnistettu, että suuri osa nykyisestä maisemareitistä on tarpeen muuttaa pyöräilyn pääreitiksi.

Paikallisverkko

- Paikallisverkko täydentää pyöräliikenteen alue- ja pääverkkoa korttelitasolla niin, että pyöräilijä saavuttaa helposti, turvallisesti ja nopeasti kaikki määränpäät.
- Paikallisverkkoa ovat käytännössä kaikki pääreittien, aluereittien ja maisemareitin ulkopuoliset tiet ja kadut.
- Käytännössä niillä kaduilla missä ei ole erillisiä pyöräliikenteen järjestelyjä, polkupyöräilijän perusratkaisu on kulkea ajoradalla osana muuta ajoneuvoliikennettä.

Pyöräilyn tarkennettu verkkosuunnitelma keskusta-alueelta

- Kaksisuuntaiset pyörätiejärjestelyt
- Pyörätien yksi- tai kaksisuuntaisuus päätetään tarkemman suunnittelun vaiheessa
- - - Pyöräily jalankulkualueella
- Pyöräkatu
- Katutilan pilottihanke
- Pyöräilyn pääreitti
- Pyöräilyn aluereitti
- Maisemareitti
- - - Aluerajaus

Kuva 5. Pyöräilyn tarkennettu verkkosuunnitelma keskusta-alueella. Pdf-muodossa verkkosuunnitelma löytyy liitteenä 2.

1 ja 2-suuntaiset pyörätiejärjestelyt

31

1-suuntaiset pyöräliikennejärjestelyt

- Pyöräliikenne ajoradalla
 - Sekaliikenne
 - Piennar
 - Pyöräkaistat
 - Pyöräkatu
 - Suosituspyöräkaistat
- 1-suuntaiset pyörätiet
 - Reunakivellä eroteltu jalkakäytävä
 - Jalkakäytävä samassa tasossa

2-suuntaiset pyöräliikennejärjestelyt

- 2-suuntainen pyörätie
- 2-suuntainen pyörätie + jalkakäytävä
 - Reunakivellä eroteltu jalkakäytävä
 - Jalkakäytävällä materiaaliero
 - Jalkakäytävä eroteltu kivinopparaidalla tai maaliviivalla
 - Jalkakäytävä eroteltu fyysisillä elementeillä mm. viherkaista
- Yhdistetty pyörätie ja jalkakäytävä

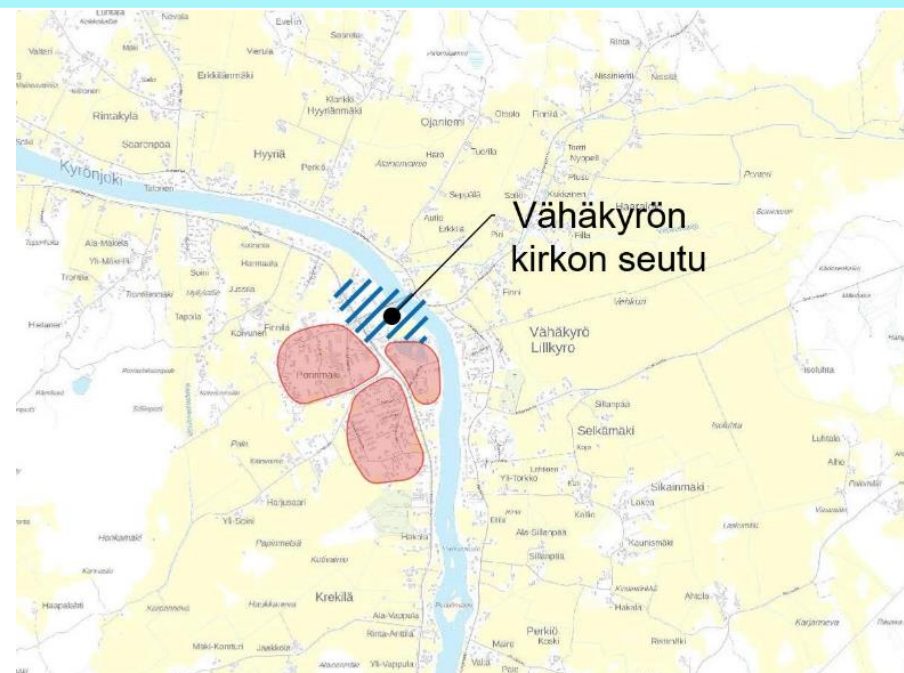
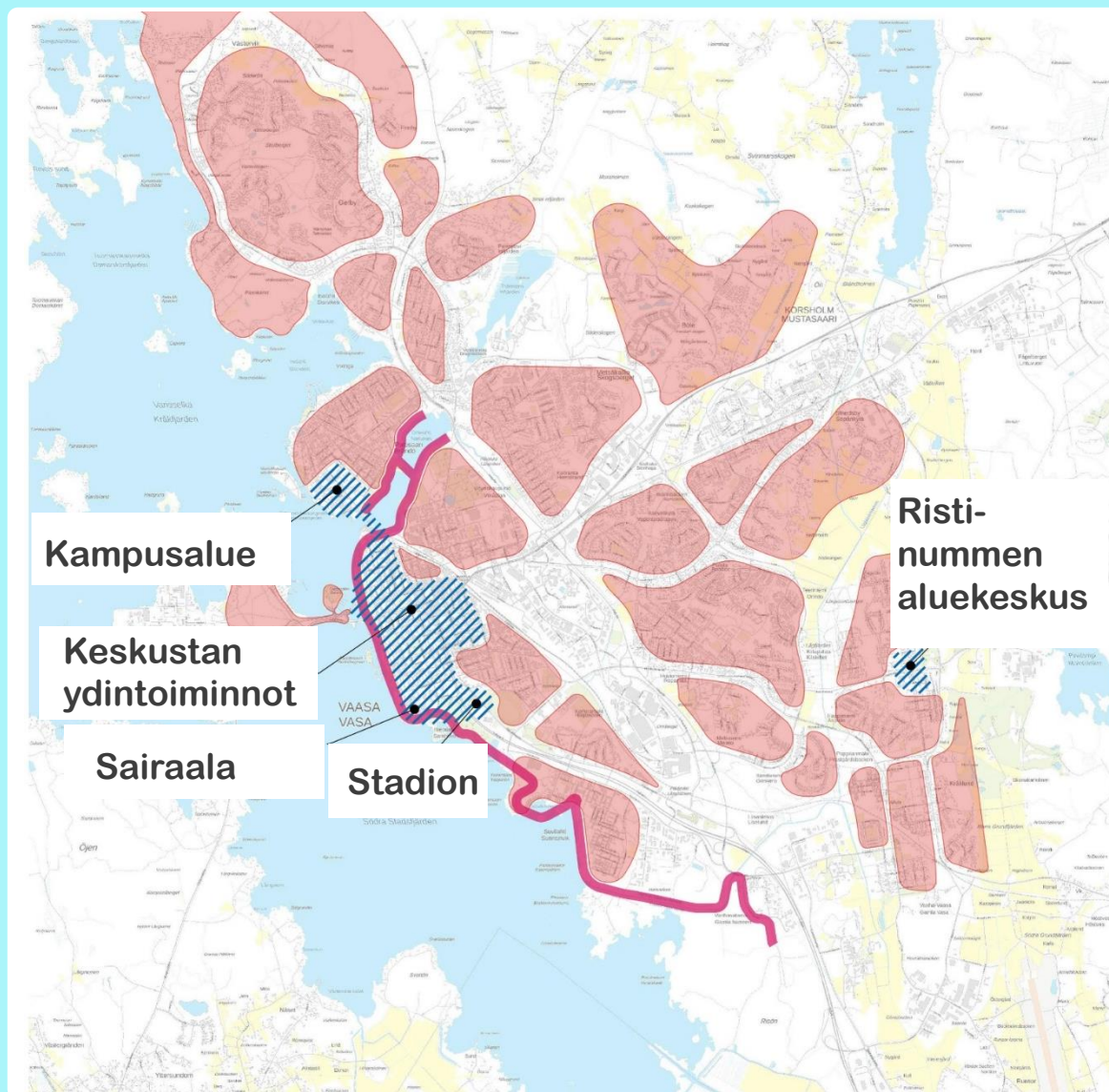
Katutilan pilottihanke

- Pitkädadulle on suunniteltu katutilan pilottihanketta, jossa testataan katutilan jakamista uudella tavalla sekä keinoja sopeutua ilmastonmuutokseen.
- Tiivistyvät kaupunkialueet, sään ääri-ilmiöt sekä vesistöjen huonontunut laatu haastavat pohtimaan ympäristövaikutuksia ja ilmastonmuutokseen sopeutumisen keinoja yhä enemmän.
- Vesi- ja viherverkostojen kokonaisvaltainen huomioiminen sekä viisaaseen liikkumisen kannustava ympäristö voivat tuottaa myös merkittäviä kustannussäästöjä ja taloudellisia etuja.

Kuva 6: Hulevesien hallinnalla viihtyisämpää asuin ympäristöä Jyväskylässä, Ramboll

Kävelyn tavoitealueet

- Kehitettävä maisemareitti
- Korkealuokkainen kävely-ympäristö
- Rauhallisen liikkumisen alue

Kävely-ympäristön kriteeristö

Perustaso	Rauhallisen liikkumisen alue	Korkealuokkainen kävely-ympäristö
Pääväylien varret, muut alueet	Ydinkeskustan ulkopuoliset vilkkaat kävelyalueet, pääkatujen varret	Kaupungin keskusta ja tärkeimmät aluekeskukset sekä kehitettävä maisemareitti
Turvalliset ja sujuvat kävely-yhteydet eri toimintojen välillä • Reittien jatkuvuus • Valaistuksen riittävyys • Yleinen siisteys ja turvallisuus • Esteettömyyden perustaso • Opastus	Turvalliset ja sujuvat ja vaivattomat kävelyreitit Perustason lisäksi • Nopeusrajoitus pääosin 30 km/h • Jalankululle varattu riittävä tila (kulkumuotojen erottelu)	Miellyttävä, saavutettava, kiinnostava ja turvallinen kävely-ympäristö • Kävelyn priorisointi • Esteettömyyden erikoistaso • Ajonopeudet alueen luonteen mukaisesti 20-30 km/h • Riittävästi tilaa kävelylle ja oleskelulle • Aistimaailman huomiointi • Laadukas valaistus ja opastus • Viihtyisyys Kehitettävä maisemareitti

Esteettömyyden erikoistaso

- Erikoistason kohteiksi suositellaan seuraavia kohteita:
 - kävelykatuympäristöt
 - keskusta-alueet, joissa sijaitsee julkisia palveluja
 - vammais-, vanhus-, sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen alueet
 - julkisen liikenteen pysäkki- ja terminaalialueet
 - leikki- ja liikuntapaikat, joissa on otettu huomioon kaikki käyttäjät
 - virkistysalueiden esteettömät reitit
- Eri käyttäjäryhmien rajoitteiden huomioiminen
 - esim. reunatukiratkaisut suojatieylityksissä, liikennevalojen äänimerkit, ohjausraidat, varoituslaatat, värikontrastit, tasaisuus, levähdyspaikat.
 - Teknisten ohjeiden noudattaminen ja käyttäjälähtöinen suunnittelu.

Lähde: Invalidiliitto

Esteettömyyden perustaso

- Perustason piiriin kuuluvat kaikki muut alueet, joita ei ohjeisteta erikoistason kohteiksi. Esteettömyyden perustaso tarkoittaa laatua, esteettömyyttä ja turvallisuutta niin suunnittelussa ja rakentamisessa kuin valmiin ympäristön kunnossapidossakin.
- Erilaisten käyttäjien tarpeet huomioidaan perustasolla mahdollisuuksien mukaan, mutta erikoisratkaisut eivät sisälly tähän. Tällöin esimerkiksi näkövammaisten henkilöiden huomioiminen kulkuväylillä opaslaatoilla ei ole välttämättömyys.

Lähde: Invalidiliitto

Kehitettävä maisemareitti

- Tarjotaan mahdollisimman monipuolinen aistimaisema
 - Viihtyisä ja vehreä ympäristö, vesistöt
 - Rauhallinen ja erillään autoliikenteestä
 - Lintujen laulu, veden ääni, lehtien kahina...
- Jalankulku erotetaan pyöräilyn pääreitin osuudella pyöräliikenteestä ympäristö- ja historialliset arvot huomioiden.
- Kävelijän kannalta on miellyttävämpää, jos pyöräliikenne ei käytä samaa tilaa jalankulun kanssa.
- Erottelutapa voi olla esimerkiksi leveä kiviraita tai puurivi

Kuva: Kalle Vaismaa

Toimenpiteet

V A A S A .

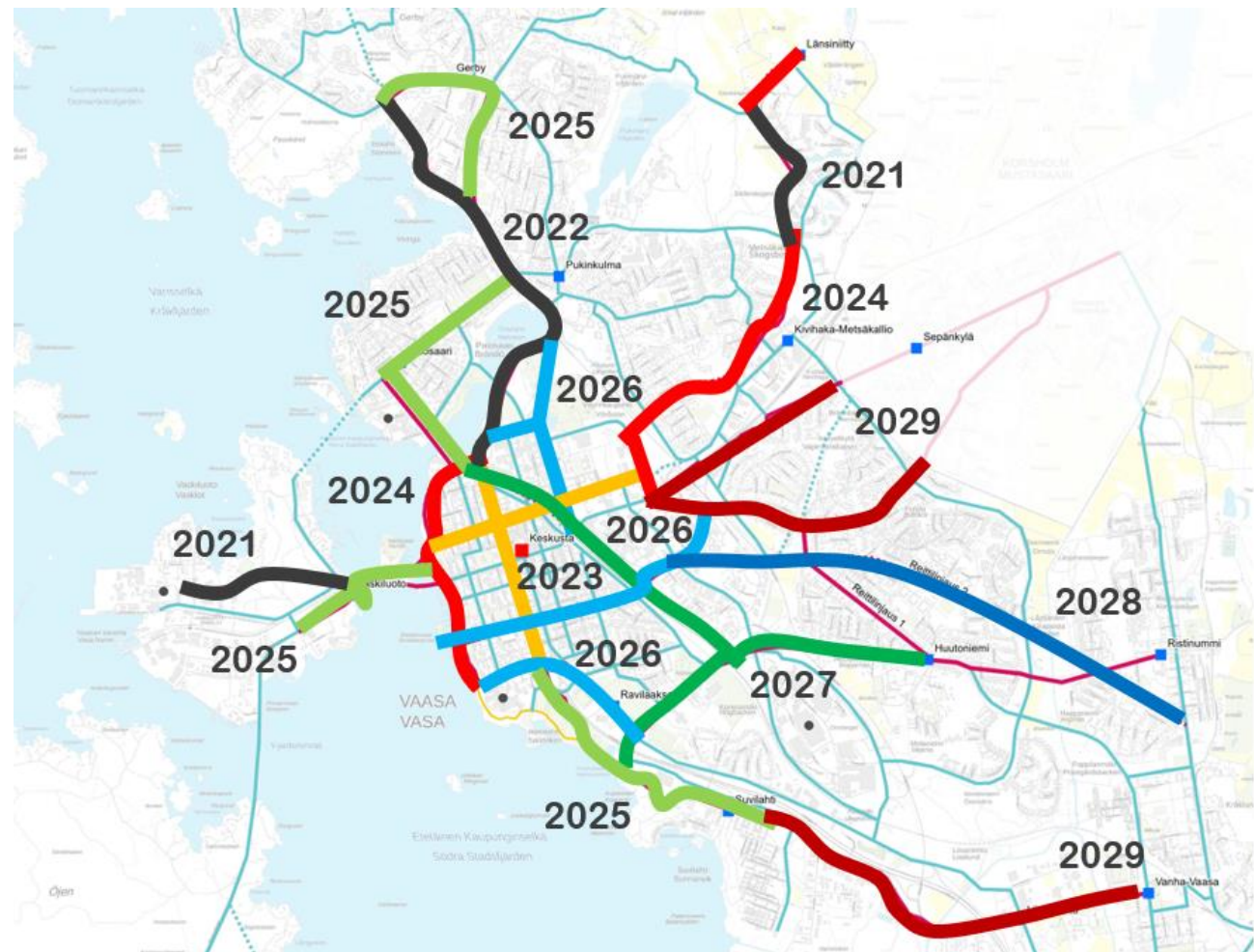
Toimenpide	Aikataulu	Vastuutaho
Kävelyn ja pyöräilyn investointien osuus on n. 20 % kuntatekniikan kaikista investoinneista	2023 alkaen jatkuva	Kuntatekniikka, talous- ja strategiaohtaja
Pyöräilyn allianssimallin kehittäminen	2022 ->	Kuntatekniikka, talous- ja strategiaohtaja
Tarjolla olevien hankerahoitusten seuraaminen ja hyödyntäminen	jatkuva	Rahoitusmahdollisuuksista tiedottaminen pyöräilykoordinaattori. Hakijataho sovitaan tilannekohtaisesti.
Muutokset kaavoihin ja suunnitteluohjeiden jalkautus	2022 ->	Kaavoitus, kuntatekniikka ja kiinteistötoimi
Lisätään yhdistysten kanssa tehtävää yhteistyötä (vrt. Joensuu)	2022	Pyöräilykoordinaattori

Infra ja kunnossapito

- Pääpyöräreittien kehittäminen
- Kävelykadun laajennus
- Pyöräkaistat Vaasanpuistikkoon
- Maanteiden pyöräteiden kehittäminen
- Laadukas kunnossapito
- Väliaikaisten liikennejärjestelyjen kehittäminen

Pääpyörätiet 1/4: Pääpyöräteiden kehittämisen aikataulu ja vastuutaho

Kuvassa on havainnollistettu pääpyöräteiden kehittämisen aikataulu. Asiaa on esitelty tarkemmin seuraavien dioiden taulukoissa. Pääpyöräreittien kehittämisestä vastaa kuntatekniikka.

Pääpyörätiet 2/4: Toimenpidetaulukko

42

Toimenpide	Kohde	Toteuttamisvalmius	Toteuttamis-ajankohta	Kustannusarvio €
Pyöräbaana ja pyöräkatu	Gerbyn laatukäytävä/Onkilahden ranta ja Huvilakatu	Katu- ja rakennus-suunnitelma valmis 12/2021	2022	1,2 milj.
Pääpyörätien parantaminen	Raastuvankatu vl. Hietalahdenkatu – Ratakatu (Järvikatu)		2023	0,64 milj.
Uuden pääpyörätien rakentaminen ja parantaminen	Hietasaarenkatu/Konepajankatu vl. Ranta – Meijerikatu		2024	0,96 milj.
Pääpyörätien parantaminen	Rantareitti vl. Järvikatu – Hietalahdenkatu		2024	0,5 milj.
Pääpyörätien rakentaminen	Länsiniityn reitti vl. Sepänkyläntie – Pohjolankatu		2024	1,62 milj.
Pääpyörätien parantaminen	Palosaarentie Wolffintie		2025	0,815 milj.
Pääpyörätien parantaminen	Alskatintie (valtio) – Gerbyn rantatie		2025	2,75 milj.
Pääpyörätien parantaminen	Sininen tie vl. Järvikatu – Rantakatu Vaskiluoto, Moottorikatu		2025	0,43 milj.
Pääpyörätien parantaminen	Rantareitti vl. Suvilahti – Kauppapuistikko		2025	0,6 milj.

Pääpyörätiet 3/4: Toimenpidetaulukko

Toimenpide	Kohde	Toteuttamisvalmius	Toteuttamis- ajankohta	Kustannusarvio €
Pääpyörätien rakentaminen	Korsholmanpuistikko + jatke Sepänkyläntielle		2026	1,38 milj.
Pääpyörätien parantaminen ja rakentaminen	Vöyrinkatu – Järvikatu		2026	0,755 milj.
Pääpyörätien parantaminen	Hietalahdenkatu – Rantamaantie		2026	0,495 milj.
Pääpyörätien rakentaminen	Radan varren reitti	Ajankohta kaavoituksen ja muun alueen rakentamisen mukaan	2027	1,68 milj.
Pääpyörätien parantaminen	Ruutikellarintie		2027	0,38 milj.
Pääpyörätien rakentaminen	Ristinummi- Klemettilä		2028	2,58 milj.
Pääpyörätien parantaminen	Suvilahti – Vanha Vaasa		2029	1,075 milj.
Pääpyörätien parantaminen	Klemettilä – Sepänkylä (Mustasaari)		2029	0,6 milj.
Pääpyörätien parantaminen	Sepänkylä		2029	0,95 milj.

Pääpyörätiet 4/4: Pääpyöräreittien kustannusten laskentaperusteet

Pääpyörätien parantamisen kustannusarviossa on huomioitu pyörateiden leventäminen kolmeen metriin, päällysteen uusiminen, risteysjärjestelyjen kehittäminen sekä kulkutapojen erottelu tiemerkein. Leventämisen kustannusten laskennassa on huomioitu kantavan kerroksen uusiminen. Huomioitavaa on että kolmen metrin päällysteleveys on pääpyörateiden minimivaatimus. Vaasan kaupungin asettama tavoite on, että pääreittien päällysteleveyksissä pyritään varautumaan pyöräilymäärien kasvuun ja mitoittamaan ne Väyläviraston suunnitteluohjeen baanojen päällysteleveyden ohjearvon mukaan (3,5 —4 metriä), mikä nostaa kustannusarvioita jonkun verran.

- Uuden korkeatasoinen jalankulku ja pyöräilyn pääväylän rakentaminen on mitoitettu 5 —6 metrin leveyden mukaan.
- Valaistuksen kehittämisestä aiheutuvat kustannukset on huomioitu uusien reittien kehittämisessä mutta ei parantamiskohteissa

Muut infrastruktuurin kehittämistoimenpiteet - taulukko

Toimenpide	Kohde	Toteuttamisvalmius	Toteuttamisajan kohta	Kustannus arvio €	Vastuutaho
Kävelykadun laajennus	Hovioikeuden puistikko vl. Pitkäkatu -asema	Katusuunnitelma valmis	2022	2,2 milj.	Kuntatekniikka
Pyöräkaistojen toteuttaminen Vaasanpuistikkoon	Vaasanpuistikko ja Sepänkyläntie	Vaihtoehtoiset kehitysehdotukset laadittu	2025	Laaditaan	Kuntatekniikka
Kehitetään työmaiden ja tapahtumien aikaisia liikennejärjestelyjä	Koko kaupunki		2022 ->		Liikennejärjestely päällikkö ja pyöräilykoordinaattori
Vähäkyrö ja muut keskusta-alueen ulkopuoliset reitit					
Uusi jk + pp tie	Hiiripellontien jk +pp, 1 vaihe	Rakennussuunnitelma valmis, haettu valtioapua 2022	2022	0,52 milj.	Vaasan kaupunki ja ELY
Uusi jk + pp tie	Hiiripellontien jk +pp, 2 vaihe	Tiesuunnitelma valmis, hyväksymättä	2022?	0,28 milj.	Vaasan kaupunki ja ELY
Uusi yhdistetty jk + pp tie	Vähäkyröntie	Tiesuunnitelma valmis, hyväksymättä	2022	2,8 milj.	ELY
Uusi yhdistetty jk + pp tie	Kronvikintie	Tiesuunnitelma lähes valmis	2023 ?	1,6 milj.	Vaasan kaupunki

Kävelykadun laajennus

- Vaasan kävelykeskustan laajentamiseksi ja kehittämiseksi tehdään Vaasan keskustan osayleiskaavaan perustuva yleissuunnitelma. Suunnitelman tarkoitus on toimia kokonaissuunnitelmana kävelykeskustan laajentamiselle ja ydinkeskustan katu- ja muiden yleisten alueiden kehittämiseksi.
- Yleissuunnitelma koskee koko Hovioikeudenpuistikkoa, torin ympäristöä sekä osittain liikekeskustan palokatuja ja muita keskeisiä katualueita. Yleissuunnitelman periaateratkaisuista on tarkoitus edetä tarkempaan suunnitteluun ja toteutussuunnitteluun osa-alueittain. Rakennustoimenpiteet on tarkoitus aloittaa vuonna 2021 tai 2022.

Kuva: Vaasan kävelykeskustan
yleissuunnitelma 2020

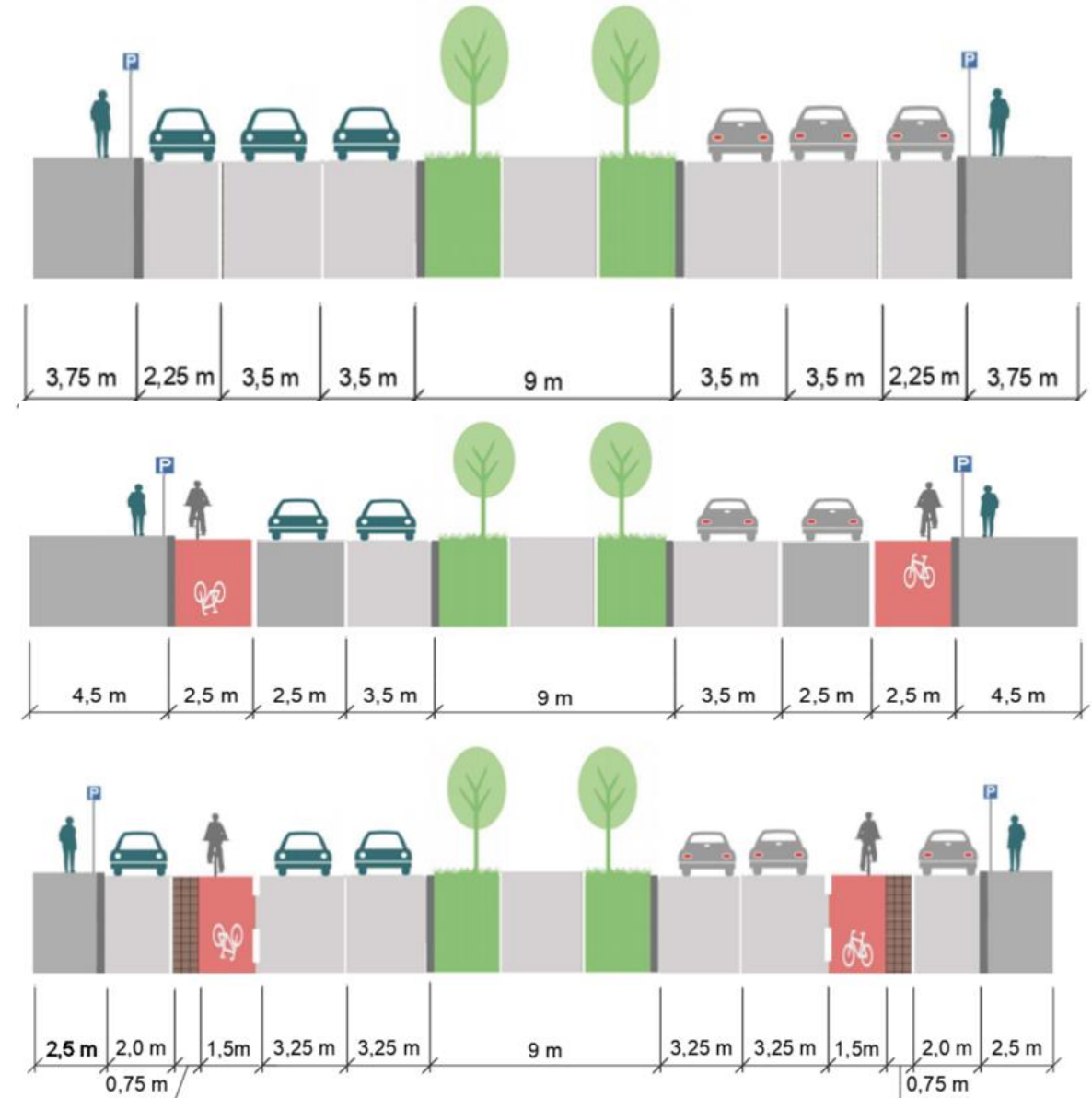
Vaasanpuistikko

Nykytila ja ongelman kuvaus:

2 saman suuntaista ajokaistaa, kadunvarsipysäköinti ja jalkakäytävä viherkäytävän molemmin puolin. Vaasanpuistikon autoliikennemäärä edellyttää pyöräliikenteen erottelua. Nykyisellään järjestely on pyöräilijälle turvaton, minkä vuoksi suuri osa pyöräilijöistä käyttää pyöräilyyn jalkakäytävää. Tämä luo turvattomuuden tunnetta jalankulkijoille. Alla on esitetty kaksi vaihtoehtoa pyöräliikenteen järjestelyiksi. Kehitystyön yhteydessä ehdotetaan parannettavan kävelymahdollisuuksia keskellä olevalla puistikkoalueella.

Kehitysvaihtoehto 1: Vaasanpuistikon poikkileikkauksessa linjaosuudella on pyöräkaistojen tai pyörätien lisäksi kadun molemmin puolin joko yksi ajokaista ja kadunvarsipysäköintiä tai kaksi ajokaistaa, mutta ei pysäköintiä. Kadunvarsipysäköinti vuorottelee lisääjokaistan/ kääntymiskaistan kanssa tarpeen mukaan. Pyöräkaistat voidaan toteuttaa myös kolmitasoratkaisuna. Poikkileikkauksessa pyöräkaistojen tavoiteleveys täyttyy ja jalkakäytävälle saadaan riittävästi leveyttä.

Kehitysvaihtoehto 2: Vaasanpuistikon poikkileikkaukseen sovitetaan nykyinen määrä ajokaistoja ja kadunvarsipysäköintiä. Tila pyöräkaistalle otetaan jalkakäytäviä ja ajokaistoja kaventamalla. Poikkileikkauksessa huomioidaan pysäköinnin ja pyöräkaistan välinen ovenavaustila. Suositeltavaa nopeusrajoituksen lasku 30 km/h. Pyöräkaistan leveydessä joudutaan tinkimään Väyläviraston suunnitteluohjeen ohjearvoista, minkä vuoksi vaihtoehto 1 on suositeltavampi vaihtoehto.

Kesähoito ja ylläpito

- Hiekoitushiekka puhdistetaan mahdollisimman nopeasti sulan kauden alkaessa, mikäli talvihoitomenetelmänä on käytetty hiekoitusta. Irtohiekkä haittaa pyöräliikennettä ja on erityisen vaarallista kaarteissa ja mäkien alla. Irtohiekkä on myös epäsiistin näköistä ja aiheuttaa pölyhaittoja. Haittojen vähentämiseksi hiekanpoiston yhteydessä käytetään kastelua. Rakennetulla alueella hiekoitushiekan poistossa käytetään keräävää työkonetta. Hiekoitusmateriaali voidaan harjata luiskaan, jos se ei sisällä roskia. Tärkeimmiltä väyliltä harjataan tarvittaessa kesällä roskat, risut, lehdet ym. Keväällä pyöräliikenteen väylillä jatketaan harjausta riittävän pitkään, jotta ne pysyvät puhtaana hiekasta ja pölystä.
- Pyöräliikenteen väylien kunnan varmistamiseksi tulee tienpitäjän laatia uudelleenpäällystysohjelma pyöräliikenteen väylien päällystämisestä vastaavalla tavalla kuin ajoradoista. Väylien uudelleenpäällystysohjelma voidaan sisällyttää samaan ohjelmaan ajoratojen päällystykseen kanssa. Ohjelmaa varten tienpitäjällä tulee olla inventoituna tieto vastuullaan olevista pyöräliikenteen väylistä ja niiden kunnosta.

(Väylävirasto 2020: Pyöräliikenteen suunnitteluohje s. 215)

Talvikunnossapito

Talvikunnossapidon kriteerit on määritelty kaupungin omana työnä ja niitä sovelletaan jo vuosille 2021—2024 kilpailutetussa talvihoitourakoinnissa. Katujen jakautuminen eri hoitoluokitusalueisiin on tarkasteltavissa osoitteessa:

<https://geoinfo.vaasa.fi/sovellukset/pyorailykartta/> . Lisäksi kunnossapitoon ollaan luomassa superluokka, jonka toteutus liitetään valmisteilla olevaan allianssimalliin.

Taulukko 1: Vaasan kaupungin talvikunnossapitovaatimukset vuosille 2021—2024 (+ 2 vuoden optio)

Kadut	Auraus (irtolumi)	Sohjonpoisto	Aurauksen toimenpideaika hälytyksestä	Liukkauden torjunnan toimenpideaika hälytyksestä
I-luokka	4 cm	3 cm	2 h	
II-luokka	5 cm	5 cm	3 h	
III-luokka	5 cm	5 cm	8 h	
Kevyen liikenteen väylät				
A-luokka	2 cm	2 cm	2 h	2 h
B-luokka	4 cm	4 cm	6 h	4 h

Liikenneväylien kunnossapitotoimenpiteiden
tärkeysjärjestys

1. A-luokan kevyenliikenteen väylät / I-luokan kadut
2. B-luokan kevyenliikenteen väylät / II-luokan kadut
3. III-luokan kadut

Palvelut

- Pyöräpysäköinnin kehittäminen
- Pääpyöriteiden viitoituksen suunnittelu ja toteutus
- Palveluvalikoiman laajentamisen suunnittelu

Palveluiden kehittäminen -toimenpidetaulukko

Toimenpide	Aikataulu	Kustannusarvio €	Vastuutaho
Kartoitetaan julkisen pyöräpysäköinnin nykytilanne ja laaditaan tarkempi kehittämissuunnitelma	2022		Kuntatekniikka
Pyöräpysäköinnin kehittäminen kolmessa kohteessa	2022	71 500	Talotoimi
Kannustetaan kiinteistöjä fiksuihin liikkumisen energiavalintoihin ja –ratkaisuihin (esim. pyöräpysäköinti, tavarapyörät. Osa kestävän liikkumisen ohjelman laajempaa toimenpidettä)	2022		Pyöräilyn koordinaattori Asiantuntijat Viestintäpalvelut
Pääpyöräteiden viitoituksen suunnittelu ja toteutus	2022-23	700 000	Kuntatekniikka
Palveluvalikoiman laajennuksen suunnittelu (esim. kaupunkipyörä)	2026		Kuntatekniikka

Pyöräpysäköinti 1/3:

Vaasan kaupungin pysäköintipolitiikka

- Vaasassa on vuonna 2018 hyväksytty uusi pysäköintipolitiikka, joka pitää sisällään suositukset pyöräpysäköintinormeista.
- Pyöräpysäköinti tulee suunnitella niin, että etäisyys asiointipisteeseen jää mahdollisemman lyhyeksi
- Polkupyöräpaikkojen mitoituksessa ja määräyksissä tulee huomioida sekä lyhytaikainen pysäköintitarve että pitkäaikaisempi säilytystarve, esimerkiksi talvisäilytystä ajatellen
- Vaasan kaupungin rakennusjärjestyksen mukaan polkupyöräpaikkoja tulee rakentaa kaksi kappaletta asuntoa kohden. Rakennusjärjestyksessä määrätään myös, että liikkumisvälineiden säilytystarve on huomioitava rivi- ja kerrostaloalueella.
- Julkisen rakentamisen ja liikerakentamisen yhteydessä on rakennettava riittävä määrä polkupyörä- ja muiden liikkumisvälineiden paikkoja.
- Osa polkupyöräpaikoista tulee rakennusjärjestyksen mukaan olla katettuja
- Määräyksiä polkupyöräpaikoista tulee jatkossa sisällyttää kaikkiin asemakaavoihin. Lähtökohtana pyöräpysäköinnin huomioimiselle käytetään alla olevia suositusnormeja.

Linjaus/pyöräpysäköinnin suositusnormit:

Asuinrakennukset	1 pp/30 k-m ² + saman verran säältä suojattua säilytystilaa
Opiskelija-asunnot	1 pp/20 k-m ² + saman verran säältä suojattua säilytystilaa
Toimistot ja myymälät	1 pp/50 k-m ²
Yleiset rakennukset	1 pp/50 k-m ² tai 1 pp/oppilas tai 0,5 pp/työntekijä tai vierailija

Pyöräpysäköinnin laatuun tulee kiinnittää erityistä huomiota. Pyöräpysäköintipaikkoja tulee asemakaavassa osoittaa myös asemille ja merkittävälle linja-autopysäkille, urheilu- ja liikuntapaikoille sekä hotelleille ja ravintoloille.

- Väyläviraston ohjeesta (18/2020 Pyöräliikenteen suunnittelu, luku 7) löytyy tarkempi ohjeistus pyöräpysäköinnin sijoitteluun, mitoitukseen, tilantarpeen arviointiin, laatuvaatimukseen eri sijainneissa ja pyörätelineen valintaan.

Pyöräpysäköinti 2/3:

Pyörien liityntäpysäköinti

- Pyöräliikenteen liityntäpysäköintijärjestelyyn panostamalla voidaan parantaa joukkoliikenteen saavutettavuutta ja kilpailukykyä.
- Sisälle tai katokseen järjestetty pyöräpysäköinti tukee ympärivuotisen pyöräliikenteen kasvua
- Liityntäkohteina suosituimpia ovat joukkoliikenneterminaalit, linjojen pääteasemat, vilkkaista bussipysäkeistä erityisesti runkolinjojen vaihtopysäkit ja pikavuoropysäkit sekä sijainnista ja maankäytöstä riippuen tavalliset maantiepysäkit
- Vaasan pysäköintipolitiikan laatimisen yhteydessä tehdyn kartoituksessa todettiin
 - eniten puutteita olevan torin ja kävelykeskustan alueen sekä matkakeskuksen ympäristön pyöräpysäköinnissä.
 - Matkakeskuksen ympäristössä todettiin olevan tarvetta laadukkaaseen ja mahdollisesti maksulliseen pyöräpysäköintiin.
 - Torin ja kävelykeskustan alueella pyöräpysäköintipaikkojen määrä oli vuonna 2018 noin 550 kpl. Pyöräpysäköinnin tarve siellä on kuitenkin huomattavasti suurempi.

Pyörien liityntäpysäköinnin mitoituksen suunnittelussa voidaan hyödyntää RT-ohjeen (Polkupyörien pysäköinti ja säilytys RT-kortti 98-11207) suositeltavia mitoitusarvoja, jotka on esitetty alla olevassa taulukossa.

Toiminto, alue tai rakennustyyppi	RT-ohjeen mukainen suositeltava mitoitus
Merkittävät linja-autopysäkit	10 paikkaa
Joukkoliikennepysäkit ja terminaalit	20-30 % päivittäisestä matkustajamäärästä

Pyöräpysäköinnin kehittämissuunnitelman laatiminen

- Kartoitetaan julkisten (keskustan, aluekeskusten, bussipysäkit) pyöräpysäköintipaikkojen määrä ja pyritään viemään tiedot avoimeen tietokantaan.
- Pohjaten edellä oleviin laatutaso-ohjeisiin ja kartoitukseen laaditaan pyöräpysäköinnin kehittämissuunnitelma.
- Vastuutaho Kuntatekniikka

Pyöräpysäköinnin kehittäminen kolmessa kohteessa

- Vuonna 2022 pyöräpysäköintiä kehitetään kolmessa kohteessa: yhteensä 263 paikkaa sisältäen lukittavan säilytystilan 8 sähköpyörälle latauspisteineen.
- Kohteet ovat
 - Isolahden koulu
 - Sampo kampus
 - Uimahalli
- Vastuutaho Talotoimi
- Hankkeelle on haettu Liikenne- ja viestintävirasto Traficomien kävelyn ja pyöräilyn investointiohjelman avustusta

Pääpyöräteiden viitoituksen suunnittelu ja toteutus

- Toteutus 2022 — 2023
- Viitoittavan reitin pituus: 50 kilometriä
- Vaiheet
 - Opastuksen yleissuunnitelma
 - Rakennussuunnittelu
 - Toteutus
- Hankkeelle on haettu Liikenne- ja viestintävirasto Traficomien kävelyn ja pyöräilyn investointiohjelman avustusta

Viestintä ja liikkumisen ohjaus

- Liikkumisen ohjaus:
 - Työpaikat
 - Kiinteistöt
 - Koulut
- Aktiivista viestintää ajankohtaisista aiheista
- Kehitetään pyöräilykarttaa

Liikkumisen ohjaus

- Liikkumisen ohjaus tarkoittaa viisaan liikkumisen edistämistä muun muassa neuvonnalla, markkinoinnilla, liikkumisen suunnittelulla sekä palvelujen koordinoinnilla ja kehittämisellä.
- Liikkumisen ohjauksen keskeinen tavoite on saada eri toimijat vaikuttamaan esimerkiksi omien työntekijöidensä tai asiakkaidensa liikkumiseen. Tällaisia toimijoita ovat esimerkiksi työpaikat, koulut, palvelut ja tapahtumien järjestäjät
- Kävelyn ja pyöräliikenteen lisäämiseen tähtäävä liikkumisen ohjauksen työ kannattaa kytkeä osaksi muuta kestävään.

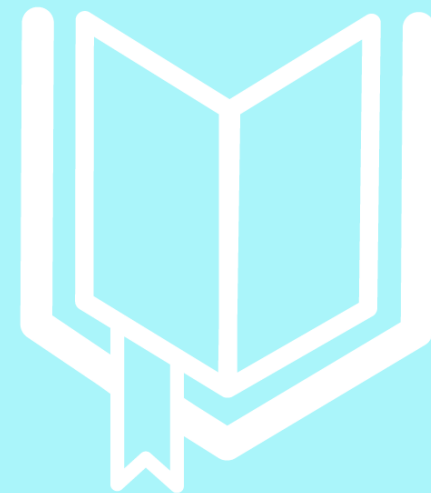
Toimenpide	Aikataulu	Vastuutaho
Vaasan kaupungin työmatkaliikkumisen ja alueen yritysten työmatkaliikkumisen kehittäminen	2022	Henkilöstöpalvelut Kestävän liikkumisen ohjelman koordinaattori
Vuosisuunnitelma kestävän liikkumisen viestinnästä/Terveys- ja ympäristövaikutusten tietoisuuden edistäminen	2022	Pyöräilyn koordinaattori Asiantuntijat Viestintäpalvelut
Pyöräilyn ja kävelyn edistäminen kouluissa - Pyöräilyn ajokortti - Vanhemmille ja koululaisille pyöräilyyn kannustavaa viestintää mm. kouluviestikarnevaali - Koulupäivän aikaisen liikkumisen turvallisuuden ja sujuvuuden varmistaminen	Jatkuva	Aluerehtori Pyöräilykoordinaattori
Kestävän liikkumisen hiilinielupuisto	2022— 2023	Kuntatekniikka

Viestintä

- Viestintää tehdään aktiivisesti ajankohtaisista kävelyn ja pyöräilyn kehittämiseen liittyvistä asioista.
- Viestinnässä kiinnitetään erityistä huomiota väliaikaisten ratkaisujen viestintään sekä saavutettavan tiedon tuottamiseen esteettömyydestä.
- Pyöräilyyn liittyvää tietoa löytyy kootusti Vaasan kaupungin sivuilta: <https://www.vaasa.fi/asu-ja-ela/liikenne-ja-kadut/pyoraily/>
- Fiksu liikkuminen Vaasan seudulla sivuston osoite on <https://www.vasek.fi/fiksu/>

Toimenpide	Aikataulu	Vastuutaho
Viestitään ajankohtaisista kehitystoimista ja väliaikaisista liikennejärjestelyistä	Jatkuva	Viestintä
Kehitetään Vaasan kaupungin pyöräilykarttaa	Jatkuva	Pyöräilykoordinaattori

Seuranta

V A A S A .

Seurantasuunnitelma

Mittari	Lähde	Nykytaso	Tavoite
Toteutetut toimenpiteet.	Kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishjelma.		Toimenpiteitä toteutetaan suunnitelman mukaisessa aikataulussa.
Liikennesuoritteiden ja liikenteen hiilidioksidipäästöjen reaaliaikainen seuranta.	Vaasan liikenne 202X hanke.	Kuvausta laaditaan liikenne 202X hankkeessa.	Kävelyn ja pyöräliikenteen kulkutapaosuus kasvaa. Pyöräliikenteen kulkutapaosuus vuonna 2030 20%. Liikenteen päästöt vähenevät.
Onnettomuustilastot	iLiitu	2020 henkilövahinkoihin johtaneita jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden liikenneonnettomuuksia tilastoitiin 8kpl	Päivitetään valtakunnallisen liikenneturvallisuussuunnitelman valmistuttua.
Vuosittainen kävelyn ja pyöräilyn investointiosuuden seuranta	Kuntatekniikan budjetti	2021 Kävelyn ja pyöräilyn investointien osuus n. 3 % kuntatekniikan kaikista investoinneista.	Kävelyn ja pyöräilyn investointien osuus vuonna 2022 n. 11 % ja vuodesta 2023 20 % kuntatekniikan kaikista investoinneista.
Esteettömyyskartoitukset		Kartoituksia teetetään kesätyöntekijöillä vuosittain	Vuonna 2030 korkealuokkaisen kävely-ympäristön alueella esteettömyyden erikoistasoa vastaava ympäristö
Tyytyväisyys mahdollisuuteen liikkua kestävästi Vaasassa	Tyytyväisyyskysely		Tyytyväisyys lisääntyy

Liitteet

Liite 1: Pyöräilyn tavoiteverkko

Liite 2: Pyöräily tarkennettu
verkkosuunnitelma keskusta-alueelta

Liite 3: Kävelyn tavoitealueet

Liite 4: Kyselytutkimuksen tulokset

Kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishjelma 2021

V A A S A .